

Urszula Pieczek

Wydział Polonistyki UJ

u.pieczek@gmail.com

tel. 506228507

STRESZCZENIE

ROZPRAWY DOKTORSKIEJ POD TYTUŁEM

„*TOŻSAMOŚCI (NIE)MOŻLIWE. REWIZJE DYSKURSU TOŻSAMOŚCIOWEGO NA
WYBRANYCH PRZYKŁADACH TWÓRCÓW POLSKICH, UKRAIŃSKICH I
BIAŁORUSKICH*”

NAPISANEJ POD KIERUNKIEM DR. HAB. TOMASZA MAJEWSKIEGO, PROF. UJ

Rozprawa doktorska „*Tożsamości (nie)możliwe. Rewizje dyskursu tożsamościowego na
wybranych przykładach twórców polskich, ukraińskich i białoruskich*” podzielona jest na pięć
części, opatrzone wstępem i zakończeniem.

W pierwszej części pracy staram się zdekonstruować kategorię „tożsamości”, używając
instrumentarium szkoły frankfurckiej, zwłaszcza filozofii T.W. Adorno, przyglądam się także
konceptom tożsamości *idem* i *ipse*, a także tożsamości narracyjnej proponowanym przez
francuskiego filozofa Paula Ricouera w dziele *O sobie samym jako innym*. W tym rozdziale
także przybliżam główne założenia teorii postkolonialnej, przywołuję nazwiska kolejnych
klasyków: E.W. Saida, H.K. Bhabhy, F. Fanona i G.Ch. Spivak.

Część druga koncentruje się na próbie odpowiedzi na pytanie, jak teoria postkolonialna wpływa
na badanie kultur postsocjalistycznych. W związku z tym mapuję koncepcję kultur
znajdujących się „pomiędzy” Wschodem a Zachodem, sprawdzam w jaki sposób tożsamości
ukraińska, białoruska i pograniczna sytuują się względem i teorii postkolonialnej, i badań kultur
postsocjalistycznych. W tym rozdziale zajmuję się także koncepcją hybrydyczności kultury i
tożsamości, a także różnicy między transkulturowością W. Welscha a transkulturowością
proponowaną przez F. Ortiza.

Rozdział trzeci poświęcam kategorii pogranicza, twórczości literackiej E. Tkaczyszyna-
Dyckiego, I. Karpowicza oraz działaniom artystycznym Aleksandry Czerniawskiej. Próbuję

odpowiedzieć na pytanie, co to znaczy tożsamość pogranicza, jakie komponenty tej twórczości są tłumione, a także dlaczego Focualtowska przeciw-historia sprawdza się na terenach polsko-ukraińskiego i polsko-białoruskiego pogranicza, a także w jaki sposób te trzy twórczości można czytać przy użyciu teorii postpamięci M.Hirsch.

W części czwartej przyglądam się trzem ukraińskim rewolucjom, żeby sprawdzić, jakie znaczenie miały one w kształtowaniu nowoczesnej tożsamości ukraińskiej. Staram się odpowiedzieć na pytanie w jaki sposób ukraińskie rewolucje manifestowały się na polu sztuki (w tym celu sięgam po dorobek grupy R.E.P., czyli Rewolucyjna Przestrzeń Eksperymentalna oraz po powieść J. Andruchowycza *Radio Noc*, którą na poziomie fabularnym można uznać za powieść dotyczącą rewolucji). W tym rozdziale nakreślam ramy pojęć takich jak „miejsce rewolucyjne” czy „postkolonialna rewolucja”.

W części ostatniej koncentruję się na białoruskiej rewolucji z 2020 roku i jej artystycznym reprezentacjom (poezja Julii CimaŃejewy) czy artystycznemu potencjałowi, który uruchomiła jeśli chodzi o myślenie o tożsamości na podstawie zdjęć z prywatnych archiwów (projekt VEHA). Nakreślam także sposoby i możliwości interpretowania nowoczesnej białoruskiej tożsamości na podstawie mitów narodowych.

Charakter moich dociekań jest interdyscyplinarny, starałam się połączyć kilka obszarów: poezję, prozę i sztuki wizualne, by wskazać jak kształtuje się ponowoczesna tożsamość w interesującym mnie obszarze. Sprawdzam jak tożsamość może konstytuować się w czasie zmiany map.